

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 listopada 2019 r.

Pozycja 224

POSTANOWIENIE z dnia 20 sierpnia 2019 r. Sygn. akt Ts 24/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar – przewodniczący i sprawozdawca
Leon Kieres
Julia Przyłębska,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 31 października 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej T.K.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 7 lutego 2017 r. (data nadania) T.K. (poprzednio T.W., dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 163 § 2 w związku z art. 158 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 52, ze zm.; dalej: u.s.p.) w zakresie, w jakim przewidując obowiązek sporządzenia przez Radę Miasta opinii o kandydacie na ławnika, pomija obowiązek sporządzenia jej uzasadnienia, jest niezgodny z art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 51 ust. 3 i 4, art. 60 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Postanowieniem z 31 października 2018 r., doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 8 listopada 2018 r., Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Podstawą wydania tego orzeczenia było ustalenie, że skarga pozostaje poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego, gdyż istota zarzutów niekonstytucyjności zakwestionowanej normy sprowadza się do stwierdzenia istnienia luki prawnej. Ponadto, Trybunał zwrócił uwagę na wadliwość wzorców kontroli powołanych w skardze i na brak możliwości powiązania upatrywanego naruszenia praw wynikających z tych przepisów z orzeczeniem wskazanym jako ostateczne.

3. W zażaleniu z 15 listopada 2018 r. (data nadania) skarżący zarzucił błędne zastosowanie art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 51 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2072,

ze zm.). Stwierdził bowiem, iż Trybunał błędnie przyjął, że wyrok Sądu Okręgowego w W. z 14 września 2016 r. (sygn. akt [...]) nie stanowił ostatecznego orzeczenia naruszającego prawa i wolności konstytucyjne skarżącego, nie wynikał on bezpośrednio z zakwestionowanych przepisów u.s.p., a kwestionowane przepisy nie stanowiły normatywnej podstawy ostatecznego orzeczenia o prawach i wolnościach konstytucyjnych skarżącego. Zarzucił też błędną wykładnię art. 188 ust. 1-5 Konstytucji, polegającą na nieuzasadnionym przyjęciu, że jego skarga konstytucyjna pozostaje poza zakresem kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Zmierzając do zakwestionowania pierwszej z podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, skarżący stwierdził, że wydając zaskarżone postanowienie Trybunał nie uwzględnił tego, że w niektórych sytuacjach pominięcia ustawodawcze pozostają w obrębie jego kognicji. Zaznaczył, że w skardze nie powołał się wyłącznie na zaniechanie legislacyjne, lecz zakwestionował całokształt uregulowania trybu powoływania ławników sądowych. Wskazał, że w treści zaskarżonych przepisów posłużono się niejasnym i mającym charakter klauzuli generalnej sformułowaniem „nieskazitelny charakter”, oraz nie sprecyzowano przesłanek, na podstawie których stwierdza się, czy kandydat na ławnika go posiada.

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że całkowity brak regulacji danej kwestii (jej jakościowa odmienność od materii unormowanych w zaskarżonym przepisie) traktowany jest jako zaniechanie ustawodawcze, niepodlegające kontroli Trybunału. Natomiast uregulowanie niepełne (przy jakościowej tożsamości elementów brakujących i elementów ujętych w zaskarżonym przepisie) stanowi pominięcie prawodawcze. Może ono być badane przez Trybunał, jednak tylko wówczas, gdy w Konstytucji istnieje norma o treści odpowiadającej normie pominiętej w ustawie kontrolowanej. Kryterium pomocniczym, stosowanym do odróżnienia zaniechania od pominięcia ustawodawczego, jest przesłanka celowego i świadomego działania ustawodawcy. Jeżeli dane rozwiązanie zostało pozostawione przez ustawodawcę poza zakresem regulacji w sposób zamierzony, należy je kwalifikować jako zaniechanie ustawodawcze (postanowienia z: 26 lutego 2016 r., sygn. Ts 292/15, OTK ZU B/2016, poz. 164; 1 marca 2010 r., sygn. SK 29/08, OTK ZU nr 3/A/2010, poz. 29 oraz wyrok z 8 września 2005 r., sygn. P 17/04, OTK ZU nr 8/A/2005, poz. 90).

Zgodnie z art. 160 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 52; dalej: u.s.p.), rady gmin samodzielnie wybierają ławników (samodzielnie oceniają spełnienie przez kandydatów przesłanek określonych w art. 158 i 159 u.s.p.). Skarżący twierdzi, że do procedury powoływania ławników sądowych powinna być wprowadzona instytucja uzasadnienia opinii o kandydacie, wydawanej w trybie art. 163 § 2 u.s.p. Sformułowany przez skarżącego zakresowy zarzut niekonstytucyjności art. 163 § 2 w związku z art. 158 § 1 pkt 2 u.s.p. nie dotyczy jednak niepełnego uregulowania kwestii uzasadniania opinii o kandydatach na ławników, ponieważ materię tę pozostawiono całkowicie poza regulacją normatywną. W zaskarżonym postanowieniu Trybunał prawidłowo zatem stwierdził, że rozpoznawana skarga konstytucyjna jest skargą na zaniechanie prawodawcze.

3. Trybunał stwierdza, że nawet gdyby przyjąć, iż niniejsza skarga dotyczy regulacji niepełnej (fragmentarycznej) i podlega rozpoznaniu, to nadanie jej dalszego biegu nie byłoby możliwe z przyczyn, o których mowa w punkcie 3.2 zaskarżonego postanowienia.

W zażaleniu skarżący zarzucił Trybunałowi nieuzasadnione przyjęcie, że wyrok Sądu Okręgowego w W. z 14 września 2016 r. (sygn. akt [...]) nie stanowi ostatecznego orzeczenia naruszającego jego konstytucyjne prawa i wolności. Skarżący nie odniósł się jednak do wypunktowanych przez Trybunał uchybień formalnych podstawy skargi i uzasadnienia części postawionych w skardze zarzutów, które stanowią drugą (samodzielną) podstawę odmowy nadania skardze dalszego biegu (podpunkty 3.2.1.-3.2.5).

Trybunał w niniejszym składzie podtrzymuje stanowisko, że skarżący nie uprawdopodobnił istnienia związku między treścią kwestionowanych przepisów a powołanymi w skardze art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 1 Konstytucji, ani związku między treścią orzeczenia wskazanego jako ostateczne a upatrywanym naruszeniem jego konstytucyjnych praw, wywodzonych z art. 51 ust. 3 i 4 oraz art. 60 Konstytucji. Natomiast pozostałe ze wskazanych przepisów Konstytucji (art. 2, art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2) nie mogą stanowić samodzielnych wzorców kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej.

Jedynie uzupełniając Trybunał zwraca uwagę na dwie kwestie.

Po pierwsze – na niezasadność powoływania się w uzasadnieniu skargi na naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji i wynikającego z niego prawa do sądowej kontroli zawartych w omawianej opinii zarzutów dotyczących braku nieskazitelnego charakteru. Skarżący wiąże naruszenie prawa do sądu z wyrokiem sądu okręgowego wydanego w sprawie o ochronę dóbr osobistych. Zarzut ten jest w kontekście wskazanego orzeczenia bezzasadny, bowiem skarżący nie został pozbawiony prawa do sądu ani w wyroku oddalającym powództwo o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych, ani w wyroku oddalającym apelację. Dodatkowo na uwagę zasługuje fakt, że skarżący nie zakwestionował zgodności z Konstytucją przepisów regulujących zakres kognicji sądów powszechnych w sprawach o naruszenie dóbr osobistych. Niezgodność z Konstytucją zarzucił jedynie uregulowaniu samej procedury opiniowania kandydata na ławnika w zakresie, w jakim nie przewiduje ono wymogu sporządzenia uzasadnienia i uniemożliwia poddanie kontroli sądowej opinii pod kątem jej legalności, słuszności oraz prawdziwości przesłanek, na których została oparta. Skarżący nie wskazał zatem przepisu, którego treścią byłoby wyłączenie drogi sądowej w jego sprawie i z którym można by wiązać naruszenie prawa do sądu.

Po drugie – w zaskarżonym postanowieniu Trybunał trafnie zauważył, że skarżący nie sprecyzował, w jaki sposób zakwestionowane przepisy naruszają zagwarantowane w art. 77 ust. 1 Konstytucji prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Powołany przepis ustawy zasadniczej gwarantuje m.in. istnienie procedur umożliwiających ocenę zgodności działań organów władzy publicznej z prawem i wydanie rozstrzygnięcia w tej kwestii (wyrok z 1 kwietnia 2008 r., sygn. SK 77/06, OTK ZU nr 3/A/2008, poz. 39). Stwierdzić należy, że w sprawie skarżącego procedura dochodzenia ochrony prawa z art. 77 ust. 1 Konstytucji została wyczerpana.

4. Skarżący podniósł w zażaleniu, że „całkowicie błędne” zastosowanie art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 51 ust. 1 pkt 1-3 u.o.t.p. TK [art. 51 nie zawiera ustępów ani punktów i dotyczy stwierdzenia przeszkody w sprawowaniu urzędu przez Prezydenta] było wynikiem m.in. nieuzasadnionego przyjęcia przez Trybunał, iż „wyrok Sądu Okręgowego nie wynikał bezpośrednio z obowiązywania zakwestionowanych przepisów ustawy o ustroju sądów powszechnych” i że przepisy te „nie stanowiły normatywnej podstawy ostatecznego orzeczenia o prawach i wolnościach konstytucyjnych skarżącego”. Stwierdzić należy jednak, że w zaskarżonym postanowieniu Trybunał nie odniósł się do kwestii podstawy prawnej orzeczenia wskazanego jako ostateczne, a w tej sytuacji zarzut skarżącego jest bezzasadny.

Biorąc pod uwagę powyższe Trybunał stwierdził, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a sformułowane w zażaleniu zarzuty nie podważają podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu i postanowił, jak w sentencji.